

A marxista humanizmus igazsága

Nemzetközi filozófiai-szociológiai konferencia kezdődött

A filozófiai és szociológiai folyóiratok IV. nemzetközi konferenciája kedden reggel kezdte meg munkáját a Magyar Tudományos Akadémián. A résztvevőket Mátrai László akadémikus üdvözölte. Beszédében hangsúlyozta: a marxista-leninista filozófiát olyan hatékonyan kell népszerűsíteni, hogy alkalmas legyen a tömegek tudatformálására.

Dr. Szigeti József, a Magyar Filozófiai Szemle főszerkesztője, a Magyar Tudományos Akadémia Filozófiai Intézetének igazgatója tartotta meg az első referátumot: „A marxizmus ember-koncepciója” címmel. Megállapította: a marxizmus elméleti és gyakorlati humanizmus, forradalmi humanizmus, amely a munkáosztály és vele az egész emberiség felszabadításának gondolatában jött létre és ennek érdekében tevékenykedik változatlanul. Igazságát a forradalmi munkásmozgalom győzelmei bizonyították: a szocializmus fokozatos előretörése a Szovjetunió, majd a szocialista világrendszer létrejöttével. Korunk küzdelmei a demokráciáért és a szocializmusért.

Ezután kifejtette: a polgári fejlődés pszichológiájának hosszú ideig uralkodó álláspontja az volt, hogy az egyén beépülése a társadalomba olyan alkalmazkodási folyamat, amely a készen levő követelmények, szerepek, mintaképek átvételét, beidegzését jelentette.

— E felfogással szemben éppen a szovjet pszichológia — Rubinstein s ennél pregnansabban Leontyev — kutatásai mutattak rá arra, hogy az emberi lény társadalmassága, ha tetszik, humanizálódása vagy szocializálódása olyan aktív el-sajátítási folyamat, amely a környezeti feltételek s a készen levő eszmék elsajátítása mellett ezek átalakítását, továbbfejlesztését, vagy legalábbis — ha a körülmények ezt az aktív folyamatot gátolják — az erre való irányt is magában foglalja.

— Az aktív elsajátítási folyamatnak együtt kell járnia a társadalmi környezet alakításával és tökéletesítésével, amelynek során az intellektuális már megértett új eszmék mélyebb gyökert verjenek magában az egyénben: áthassák érzés- és kedélyvilágát, s rögződjenek magatartás- és cselekvésmódjában.

— A szocialista tudat fejlesztésének, össznépi méretekben való kialakításának az intellektuális ráhatások esetében is maximálisan szem előtt kell tartani azokat a konkrét gyakorlati körülményeket, amelyek a szocializmus tudattartalmának kibontakozását akadályozzák, illetőleg segítik. Az intellektuális ráhatás az egész emberhez kell hogy forduljon abban az értelemben, hogy létének sajátos feltételeit segítse tudatosítani benne s e feltételek javítását, tökéletesíthetőségét, az ezért folyó harc szükségességét a szocialista társadalom alapvető érdekeivel összhangban mutassa meg.

— A szocialista tudatosságának nem az a kizárólagos kritériuma, s a szocialista társadalomtudományok társadalompedagógiai tevékenységének sem az a célja, hogy pusztán tételszerű tudást és ismereteket adjon át, hanem

ennél sokkal több; az, hogy ezeket az ismereteket gyakorlati alkalmazhatóságuk feltételéül adja át, s így a szocialista tevékenységre neveljen. Nem az ismeretek lexikális teljessége, hanem a saját, nagyon változó és változatos életkörülményeiben kritikailag eligazodó, a partikuláris problémákat a szocializmus fő fejlődési vonalaival összefüggésbe hozó szabad tájékozódásra képes szocialista ember alakítása a feladat. A tömegek tudatában élő nem-marxista nézetek bírálata, a tudományos marxista-leninista világnézet, a szocialista politikai, gazdasági, jogi, erkölcsi, esztétikai tudat kiforrálása akkor válik

igazán hatékonyá, ha a szocialista forradalom gyakorlati folytatásának, a termelési, gazdasági, politikai, ideológiai viszonyok szakadatlan tökéletesítésének reális alapjain megy végbe. Mindez persze feltételezi a marxista társadalomtudományok egyenkénti és kollektív együttműködését, átgondolt kooperáción alapuló továbbfejlődését, társadalmi valóságunk felszíni formáinak s mélyebb mozgástörvényeinek egyre konkrétabb és elmélyültebb tudományos megismerését, a társadalomtudományok gyorsabb és szervezettebb fejlesztésének követelményét.

Szigeti professzor előadását élénk vita követte.

A lakásszereléstől a kisjavításokig

Tervtúlteljesítés, két új fiók az Elektromos Ktsz vállalásai között

A harmadik ötéves tervben körülbelül 20–30 ezer új lakás épül magánérőből a társasház-építkezések keretében. Ennek 30–35 százalékát a Budapesti Építőipari Kísipari Szövetkezetek építik. A lakások jelentős részében — évi 800 új lakásban — a villany-szerelési munkák elvégzésére az Elektromos Ktsz-t jelölték ki, amely szakmai körökben igen jó nevet vívott ki magának.

Tévétől a villanyboylerig

— A villany-szerelési munkák mely ágai tartoznak a szövetkezet profiljába? — kérdezzük Forrai Tibor elnököt.

— Elsősorban az elektroszervezői munkák, rádió, televízió, lemezzjáték, magnó. Ezenkívül háztartási készülékek és gépek, villanyboylerok szerelése és javítása is. Utóbbira szocialista szerződést kötöttünk a Keravillal, amelynek értelmében a vásárolt boylerért díjmentesen hazaszállítjuk, ha felszerelését szövetkezetünk végzi. Igen szívesen vállaljuk egyéni ízlésnek megfelelő korszerű lakásvilágítási berendezések szerelését. Ezt elősegíti az a tanácsadó szolgálat, amelyet az Otthon Áruházban szerveztünk meg. Arra is fel szeretnénk hívni a figyelmet, hogy mindenfajta stílusillár javítását egyedül mi vállaljuk az országban és eh-ből a cikkből exportra is készítenek. A lakosság minél zökkenőmentesebb kiszolgálása érdekében egyébként bekapcsolódunk az egységes szövetkezeti javítási hálózatba, és ezen belül öt kerület lakói fordulhatnak hozzánk a 313–313-as telefonszámon.

— A szerelési és javítási munkákon kívül új termékek gyártásával is foglalkozik a szövetkezet?

— Hogyne. Később áll egy új tervezési vizsgálóberendezés gyártásának bevezetése, amely mind a műkedvelő, mind az amatőr zenekarok körében kedvelt cikk lesz, mert jó minősége mellett valamivel olcsóbb, mint az eddigiek. Egyre nagyobb számban kerül majd sor audió-vizuális készülékek

gyártására, amelyet az iskolákban kívül a TIT és a honvédség nyelvtanfolyamai igényelnek.

— Milyen létszámmal dolgozik jelenleg a szövetkezet, és milyen a tagok szakmai felkészültsége?

— Szövetkezetünkben közel 350-en dolgoznak. 17 fiókunk működik és a tizenhatszázötödik most nyitjuk meg a XIV. kerületi Újvidék téren. Eredményeink egyik biztosítéka, hogy szakembereink legnagyobb része évtizedes tapasztalatokkal rendelkezik és lépést tart a technika rohamos fejlődésével. Körülbelül 80 százalékukat szövetkezetünk maga nevelte, képezte ki. Rendszeresen részt vettünk az OKISZ továbbképző tanfolyamain és műszeriparunkat is közel egymillió forintot beruházással bővítettük, illetve korszerűsítettük. Jelenleg 50 villany-szerelő és 20 elektroműszerész tanulóink törekszik a szakmai ismeretek legteljesebb elsajátítására.

A pártkongresszus tiszteletére

A falakon függő elismerő oklevelek azt bizonyítják, hogy a szövetkezet munkaverseny eredményeiben sem marad le a többiek mögött. Részt vesznek a kongresszusi versenyben is?

— A szövetkezet tagságának 70 százaléka tett felajánlást és az első fél év helyiipari tervét 138 százaléka teljesítettük. Ezt az ezüsterleget ennek elismeréséül kaptuk. A továbbiakban a társasházak lakásszerelésének kifogástalan minőségű elvégzését és két új fiókunk megnyitását vállaltuk, létszámemelés nélkül. Legfontosabb feladatunknak továbbra is a lakosság kiszolgálását tartjuk. A jelenleg meglevő fiókok mellett körülbelül félmillió forinttal korszerűen berendezett mosógép-és centrifugajavító egységet hozunk létre. A harmadik ötéves terv keretében két szervizkocsit is beállítunk, amelyek a lakótelepeken jelentkező rádió- és televíziójavítási igényeket helyszínen elégítik majd ki. A felmerülő hiányok megszüntetése érdekében több ezer elektroakusztikai és elektromos háztartási készülék alkatrész-pótlására gyártórészeletet létesítünk, amely a régi típusú és a külföldi készülékek javítását is lehetővé teszi.

(K. V.)

Bútorok egyéni ízlés és kívánság szerint

Kedden délelőtt a Népköztársaság útja 40. szám alatt megnyílt a Budapesti Kárpitos és Díszítő Ktsz újonnan átalakított mintaboltja. A mintaboltban, a ktsz kis szériában gyártott, ízléses és praktikus bútorait mutatják be. Ezeket a bútorokat külön, más-más színben, a vásárlók kívánsága szerint is meg lehet rendelni, valamint készítenek egyedi darabokat is.

A kiállítóterem naponta 10-től fél 7-ig tekinthető meg.

Öt személygépkocsi a szeptemberi előfizetéses lottószelvényekre

A Sportfogadási és Lottó Igazgatóság kedden délelőtt külön tárgysorsolást rendezett a szeptember havi előfizetéses lottószelvények között. A sorsolás eredménye a következő:

Szám:	Nyeremény:
083 367	Skoda 1000 MB típusú személygépkocsi utalvány
083 127	Trabant Limousine személygépkocsi utalvány
766 183	Moszkvics 408 típusú személygépkocsi utalvány
1 091 112	Skoda 1000 MB típusú személygépkocsi utalvány
1 118 240	Moszkvics 408 típusú személygépkocsi utalvány

A fogadónak a nyertes szelvény fogadási szelvényrészét október 20-ig kell eljuttatnia a Sportfogadási és Lottó Igazgatóság lebonyolítási osztályára, Budapest V., Nádor utca 15.

Nyereménybetétkönyv sorsolás

Az Országos Takarékpénztár kedden délután, Kecskeméten tartotta a nyereménybetétkönyvek 1966. harmadik negyedévi sorsolását. A húzások az 1966. szeptember 29-ig váltott és a sorsolás napján még érvényes betétkönyvek vetek részt. Mindazok a nyereménybetétkönyvek, amelyek sorszáma-nak utolsó három számjegye (számvégződése) megegyezik az alább felsorolt számokkal, a harmadik negyedévi átlagbetétjüknek a számok mellett feltüntetett százalékát nyerték:

Szám-végző-dés	Nyere-mény	Szám-végző-dés	Nyere-mény
050	50	445	25
037	100	486	200
117	25	505	25
118	25	593	25
136	25	626	50
208	25	679	25
234	25	686	25
272	25	694	25
314	25	704	25
333	25	740	25
376	25	763	25
416	25	981	25
		991	25

A nyeremény összegét a betétkönyvet kiállító OTP-fiókok, vagy postahivatalok október 18-tól fizetik ki.

Autóbuszjárat Zakopanéba

A MÁVAUT közlése szerint a Budapest Engels térről: szombati napokon 6 óra 25 perckor induló és Balassagyarmaton, Besztercebányán, Tátralomnicon át haladó nemzetközi menetrendszerű autóbuszjárat Zakopanéig közlekedik, ahonnan vasárnaponként tér vissza Budapestre.

A Krakkóból szerdai napokon 8 órakor Budapestre induló, illetve ellenirányban a Budapest Engels térről csütörtöki napokon 9 óra 45 perckor Krakkóba induló járatpár további intézkedésig változatlan menetrend szerint közlekedik.

Jövő héten folytatják Miskolcon a Baradla-per tárgyalását

A Miskolci Megyei Bíróság április végén elnapolta a Baradla-ügy tárgyalását és a per anyagát szakvéleményezés céljából az Egészségügyi Tudományos Tanács elé terjesztette.

A tudományos tanács szakvéleménye — a bekövetkezett halálesetek okáról — elkészült, s így a miskolci törvényszék előreláthatóan a jövő héten folytatja a gondatlanságból elkövetett emberöléssel vádolt Pászthory Valtér ügyének tárgyalását.

Tisztelet Szerkesztőség!

A műszaki fordítás kérdéséhez

Korossy István írásában joggal említi meg, hogy nyelvtudományi folyóiratainknak többet kellene foglalkozniuk a műszaki élet által fölvetett fogalmakkal. Szakfordításunk kérdése azonban egészen is megérdemli, hogy a nyilvánosság előtt foglalkozzunk vele, mivel jelentőségéhez mérten mostohább helyzetben van, s ez számos nehézség forrása.

Köztudott, hogy szakfordítóink túlnyomó többsége első-sorban az adott tárgykör szakembere, s csak másodszorban (de nem mellékesen) fordító, még akkor is, ha fő foglalkozásában fordít. A szakma különlegessége, hogy megfordítva nem lehet; ezért is önálló, kiválik az irodalmi fordítás keretétől. Műszaki fordításunk több évtizedes múltra tekinthet vissza, számos eredményével büszkélkedhet, s bár az anyagiak terén sajnálatosan korlátozták a lehetőségeket, jelentős — és vésszen öregező — munkatársi gárdája alakult ki. Mégis, annak ellenére, hogy egészen különleges, kettős képzettséget és képességet igényel, nincs meg a súlyához mért elismerése. Hiányzik az olyan szakmai egyesülés, amely összefogná a szakfordítókat. Az Írószövetségben csak műfordítói szakosztály létezik, az Akadémia Nyelvtudományi Bizottságában sincs önálló részlege, s szakmai problémáink fölvetésére nem rendelkezik sem folyóirattal, sem tanácskozási lehetőséggel.

Meg kell azt is mondani, hogy sem a Műszaki Értelmező Szótár, sem pedig a nyelvészeti lapok glosszáriumai nem láthatják el kellőképpen a földadatukat, ha a vállalatoknál — az új kifejezések első felhasználóinál — nem tudatosul kellő mértékben a megfelelő kifejezés nyelvi és technikai jelentősége. Nem is a nagyvállalatokra és intézetekre vonatkozik ez, ahol már sokszor függetlenített fordítói tevékenykedik; a kis és közepes nagyságú vállalatoknál a legrosszabb a helyzet. Pedig ők érintkeznek inkább közvetlenül a felhasználóval, és a

közönséggel való személyesebb kapcsolatuk révén a műszaki kifejezések terjesztése szempontjából a leginkább „kommunikációképesek”. Szakfordításunk mellőzött helyzete itt bosszulja meg magát, mert számukra nem szerepel senki és semmi, ami mérvadóan befolyásolhatná a műszaki nyelvi tudatot.

Nem a helyes beszéd fontos-ságára gondolok itt; ez az általános műveltségnek — s egyben műszaki értelmiségünk helyenként még nem elegendő anyanyelvi kultúrájának — a függvénye; hanem arról az alaptételről van szó, amely nélkül racionális cselekvés el-képzelhetetlen: ez a kellő meghatározottság fogalma. Semmi-féle gyártási és szerkesztési folyamat nem képzelhető el a feladat meghatározása nélkül. A műszaki intuíciót bizonyára a szakszerű kérdésfeltevés és a kollektív szellemi hagyománytól való függés jellemzi a legjobban. Minden feladatra csak lépésről lépésre oldható meg, az előző eredmények felhasználásával. Szakfordításunknak nagy szerepe van a műszaki életben mindegyre jelentkező eredmények közvetítésében, és ezáltal abban, hogy az ipar lépést tartson a fejlődéssel. A műszaki nyelv kifejezéseinek elaprózódása, az azonos jelentésű, de különböző nyelvi tartalmat tükröző kifejezések halmozódása nemcsak anyanyelvünkre káros, hanem zavarja ennek a közös szellemi hagyománynak az átadását is. Meghosszabbítja mind egyéni, mind társadalmi szinten a célszerű meghatározások és egyértelmű magyarázatok gyors kialakulásának folyamatát, egyszóval több r.-hétséget okoz a kelleténél. Ezért mindenképpen indokolt és szükséges volna nyelvtudományi és szervezeti szinten foglalkozni a kérdéssel; részben az Akadémia Nyelvtudományi Intézetének keretében belül, részben pedig egy szövetkezet megvalósításával, mely összefogná a szakfordítókat és problémáikat kellőképpen koordinálná.

Ungváry Rudolf

Színes méreg

Van pasztörizált tej, csecsemőtej, kefir, joghurt.

Van kék, zöld, piros és arany üveglábró fólia lap.

Az ember józan ésszel azt hinné, mindegyik megkeresi a maga páriát és annál megállapodik. A pasztörizált tej mindig kék, a csecsemőtej mindig arany, a kefir mindig piros, a joghurt mindig zöld. De hol van itt szó józan észről? A furfangos mostoha minden este megkeveri, hogy szegény Hóhéherkének másnap legyen mit szétválogatni. Neki legalább segítettek a galambok, de ki segít a szegény háziaszonynak, aki a szép önkiszolgáló polcokról, szemüvegét előkotorva kosaral közül, bogarászva a nehezen olvasható, domborított szövegeket.

Mert, ha három joghurtot akar venni, az egyik biztosan piros, a másik kék, a harmadik meg zöld.

Nem beszélve az eladókról, akik az áru átvételekor simán színek szerint szétoszthatnák a polcokon a termékeket és egy mozdulatlan kiadhatnák onnan a vevőnek, ha történetesen nem önkiszolgáló boltról van szó... De miért legyen valami egyszerű, ha bonyolult is lehet, ugye?

Talán az új gazdasági mechanizmus bevezetésekor ezt az apró, de időt rabló bosszúságot is ki lehetne küszöbölni. A javaslatot íme átnyújtjuk...

Egy szemüveges háziaszony

A Szovjetunióban

két és fél millió lakás épült évente

A Magyar Nemzet egyik cikkében elírás folytán téves adat jelent meg a Szovjetunió lakásépítkezéséről. Ezzel kapcsolatban a Központi Statisztikai Hivatalból a következő levelet kaptuk:

A Magyar Nemzet szeptember 27-i számának vezércikkében a következőket olvashattuk: „A Szovjetunióban jelenleg évente 120–140 000 lakás épült. Valójában a Szovjetunióban az utóbbi években átlagosan évente 2,5 millió lakás épült. A valóság tehát mintegy hússzorosra a közölt adatnak. A helyes adat egyébként valamennyi hivatalos közlésben szerepel, többek között a Nemzetközi Statisztikai Évkönyvben.

Dr. Zala Júlia, a Központi Statisztikai Hivatal tájékoztatói főosztályának vezetője

*

Az évi 120–140 000 lakás egyébként egyedül Moszkvára vonatkozik.

CAOLA
DESODORÁLO
K R É M

KELLEMESEN
ILLATOSÍTOTT
IZZADTSÁGGÁTLÓ
ÉS
SZAGTALANÍTÓ
KRÉM,
AMELYNEK
HASZNÁLATA
EGÉSZ NAPON ÁT
A JÓLÁPOLTSÁG
ÉS ÜDESEG
ÉRZETÉT KELTI